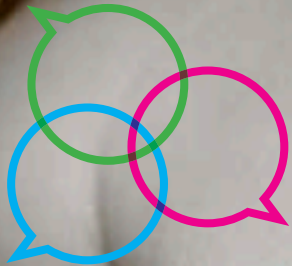

A background image showing several hands of different skin tones holding a globe. The hands are positioned around the globe, with some fingers resting on it. The image is slightly blurred, focusing on the hands and the globe.

Praktijktafel Hands On: brugfiguren tussen beleid en praktijk

dēmos
voor participatie
& democratie

**Organisatie van Demos en Fonds
Vrijetijdsparticipatie – Permeke
Bibliotheek Antwerpen – vrijdag
16 mei**

Inhoud

1 – Theoretisch kader

2 – Vier types

3 – Gevolgen voor beleid

4 – Brugfiguren uit Buitenbenen

Citaat van Cis Dewaele, coördinator Vlastrov, straathoekwerk

“Eén ding staat vast: het wordt tijd dat we terug uit ons kot komen. Anders verliezen we het contact met de mens en de samenleving. We zien alleen nog de cliënt en die is slechts een flauwe afspiegeling van de mens die hij in het echte leven is.”

Nederlandse onderzoek rond *best persons* (van den Brink e.a., 2012)

- best persons werden in hun dagelijkse werk geobserveerd en bevraagd, achterstandswijken (nederlandse term), onderzoek in vijf steden, vijftig best persons.
- **de leefwereld van kansengroepen** en de **stroomwereld van lokaal bestuur** aan elkaar weten te **verbinden**: op het terrein aanwezig zijn, schakel tussen topdown en bottomup.
- niet één persoon met één afgebakende taak
- “best persons” kunnen professionals of vrijwilligers zijn
- vanuit een lokale overheid of vanuit een middenveldorganisatie
- kan een welomschreven taak zijn, maar ook een rol die mensen aannemen.

Kenmerken best persons

- onderzoek geeft inzicht in de eigenschappen en werkwijze van de best persons
- geen doorsnee werkers, maken het verschil
- 4 verschillende types best persons: alledaagse doeners, frontliniewerkers, sociale ondernemers en bruggenbouwers
- kenmerken:
 - resultaatgericht (doelgericht, nuchter, regels als randvoorwaarde, handigheid...)
 - empathisch (activeren en enthousiasmeren, contact, luisteren, tact...)
 - bevlogenheid (ambitieuw, onorthodox, conflicten aangaan, eigen wijs, hard werken...)
 - netwerken (samenwerken, meertalig, verbinden, ontmoeting, weet de weg...)

Alledaagse doeners

- resultaten boeken door persoonlijk optreden
- bevlogen personen die zich vaak weinig aantrekken van de regels in hun omgeving
- meestal buiten de overheid en professionele organisaties te vinden.

Voorbeelden:

Kris Kaerts, maakte theater met thuislozen en Romajongeren in Brussel

Abdel Wahhabi, Limburg, boksproject (zie Buitenbenen)

Buren van de Abdij, Gent (zie Buitenbenen)

Frontliniewerkers

- werken vanuit het systeem richting leefwereld
- werken binnen professionele organisaties of overheden maar dringen diep door in de dagelijkse leefwereld van kansengroepen, voorbij grenzen en muren van eigen organisatie.
- bij frontliniewerkers staat normatieve betrokkenheid voorop; niet de bureaucratische of formele regels.

Voorbeelden:

Projectmedewerkers van OCMW Kortrijk gingen op stap in de verschillende aandachtswijken (sociale activering, zie Buitenbenen), straathoekwerk, huisbezoeken Kind en Gezin, jeugdopbouwwerkers project Uit de Marge, trajectbegeleiders in jeugd, sport en cultuur,

Sociaal ondernemers

- in de leefwereld, vanuit (maatschappelijke) waarden met regels omspringen.
- bevlogen en empathische mensen met bijvoorbeeld een kleine eigen zaak.
- meestal actief buiten professionele organisaties en overheden, een breed netwerk en bewuste contacten met formele instanties.

Voorbeelden:

Karima Salhi, hamburgerrestaurant in Brugse Poort – ruimte voor overleg, verjaardagen, ..., benefietburgers, kookworkshops voor woonzorgcentrum in de buurt, ...

Bruggenbouwers

- werken op meerdere domeinen. Verbinding leggen voorbij scheidslijnen.
- voortdurend bezig zijn het opheffen van spanningen tussen uiteenlopende groepen; tussen diensten; tussen domeinen in de stad etcetera.
- het zijn de mensen die maatschappelijke dialoog helpen starten, verbeteren in standhouden.
- bruggenbouwers zijn er binnen professionele organisaties, maar ook daarbuiten.

Voorbeelden:

bruggenbouwers uit armoedeverenigingen, samenlevingsopbouw, brugfiguren onderwijs Gent, brugfigurenproject Rode Kruis,

Implicaties voor beleid

- opdracht voor de best persons is geen makkelijke, in het spanningsveld tussen **'officieel'** en **'officieus'**, **beleid en praktijk, leefwereld en beleidsdoelstellingen**, tussen de gekende paden en een onbekende route.
- vaak **als ongrijpbaar en bedreigend** beschouwd, met tegenwerking als gevolg.
- adviezen voor beleid:
 - onderken dat er dergelijke (best) persons bestaan en spoor ze op (scouten), ondersteunen en beschermen ipv tegen te werken
 - best persons brengen kleinschalige, duurzame oplossingen aan itt dure, grootschalige projecten op korte termijn
 - deze personen vormen wellicht de schakel tot onbereikbare groepen
 - de (ondernemende?) ambtenaar als buddie?

Kanttekening

- Voorzichtigheid geboden - context
Nederland: volop aandacht voor een
meer initiërende en zelforganiserende
samenleving, participatiesamenleving,
achter de voordeur-aanpak.
- Kritiek:
 - accent op zelforganisatie (participatie) zal
de segregatie in Nederland doen
toenemen (Justus Uitermark)
 - participeren kan dus niet zonder adequate
institutionele context; het een heeft het
ander nodig (Jos Van der lans)

4 –
Brugfiguren
uit
Buitenbenen

Brugfiguren in de vrije tijd

- kiezen voor een lokaal sociaal vrijetijdsbeleid: draagvlak bij kansengroepen vergroten, samenwerken met welzijn, onderwijs, ...
- publicatie Buitenbenen: vier brugfiguren aan het woord, geen afgebakende definitie, wel actief tussen beleid en praktijk of stimuleren en organiseren van de brugfunctie in de stad.

4 –
Brugfiguren
uit
Buitenbenen

Jan Staes, intendant onderwijs/cultuur, A'pen

Buurtgericht, wijkgericht en soms stadsgericht de *match* maken tussen onderwijs en cultuuractoren bv. musea en speelpleinactoren

“Het eerste jaar hebben we letterlijk en figuurlijk enkel ‘ne koffie gedronken’.”

“Het was makkelijker geweest als ik bijvoorbeeld afzonderlijke netwerken onderwijs-cultuur, onderwijs-jeugd en jeugd-cultuur had opgericht. Maar daar hebben we heel bewust niet voor gekozen, en daar ben ik nog steeds heel blij om.”

“Laat ons stoppen met de zoveelste tijdelijke of eenmalige acties te financieren, en focussen op hoe we bestaande expertise en processen kunnen ondersteunen.”

Piet Lareu, hoofd bij de Dienst Activering van OCMW Kortrijk

“Sociale problemen aanpakken is een gedeelde verantwoordelijkheid, van iedereen, van OCMW én stadsbestuur, maar evengoed van elke burger en van elke organisatie die in een stad actief is.”

“Je wil met mensen een tijdje op pad, dus is het belangrijk dat je elkaar goed leert kennen. Binnen klassieke hulpverlening is daar helaas nog maar weinig tijd voor, maar voor ons is luisteren wel degelijk een vorm van activering.”

“We werken bottom-up. In tegenstelling tot bijvoorbeeld een cultuurcentrum vertrekken we inderdaad niet vanuit een aanbod, maar vanuit de mensen. Neem nu bijvoorbeeld Victor, een wijkbewoner van bijna zestig die moet rondkomen met een leefloon van het OCMW.”

Karin Nelissen, coördinator van 't Lampeke en Fabota, Leuven

“Eigenlijk kiezen we er heel expliciet voor ongeveer alle medewerkers, op elk echelon van de organisatie, rechtstreeks contact houdt met de kansengroep én de taak van vertegenwoordiger opneemt.”

“Ik vind wel dat een overheid moet investeren in een aantal stevige en permanente werkingen met goede arbeidsomstandigheden, niet enkel in de steden maar daar waar nodig. Het gaat hier toch niet om openbare werken? We zijn hier met mensen bezig, en dat is zo fragiel.”

“Mensen die in de shit zitten, voelen zich niet lekker genoeg in hun vel. Ga dan maar eens met jan en alleman een gesprek aanknopen. Het is onze taak om ook die ‘binnenkant’ van armoede onder de aandacht te brengen. “

Shari Aku Legbedje, cultuurnetwerkers in Antwerpen

“Je moet als cultuurnetwerker echt de straat op. Je moet actief weten wat er in je buurt gebeurt. Je moet naar vergaderingen gaan van verenigingen in de wijk, je moet naar hun activiteiten gaan, je moet zichtbaar aanwezig zijn, zodat mensen wie je bent.”

“De cultuurnetwerkers zijn mensen met een vrij uniek profiel. Ze zijn niet, zoals de andere medewerkers in kunst- of cultuurcentra, mensen met bepaalde diploma's of cv's en uit de blanke middenklasse, maar mensen met diverse achtergronden die een nieuwe visie kunnen inbrengen in bestaande centra of structuren. Ze hebben verschillende ervaringen of manieren om de zaken aan te pakken, en dat doet dan ook een heel nieuwe wind waaien in een CC. “

Aandachtspunten positie brugfiguren

- Competenties brugfiguur: schakelen tussen dagdagelijkse (contacten onderhouden, vraaggestuurd werken), tactische, beleidsmatige en bestuurlijke niveau.
- Handelingspraktijken in de schaduw van de hiërarchie, in de grijze zones van ‘beleid’ en ‘management’?
- Mandaat en autonomie van brugfiguren?
- Projectmatige versus duurzame financiering van een lokaal bestuur voor brugfiguren
- Topdownbenadering, meten is weten versus plaats maken voor trage processen
- Aansturen van sociale organisaties op vooral kwantitatieve indicatoren
- Medewerking van andere sociale organisaties is nodig voor opvolgingstrajecten

Wisselwerking beleid/ praktijk

- Voorbeeld jeugdopbouwwerkers: drie sporen.
 - participatie jongeren
 - netwerking lokale diensten
 - politieke en structurele niveau.

“Hun situatie - soms letterlijk, in kaart brengen, documenteren, hun signalen capteren, een spiegel voorhouden, een verhaal schrijven, een agenda opbouwen,...”

- Hier wordt expliciet gewerkt vanuit gelaagde opdracht en expliciet mandaat in overleg met lokaal bestuur en Uit de Marge.

dēmos

*voor participatie
& democratie*

Inge Van de Walle

Stafmedewerker Lokale netwerken en Armoede

inge.vandewalle@demos.be

t. 02 204 07 06

m. 0474 64 97 52